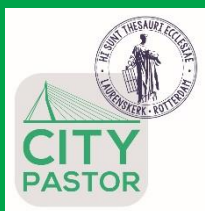

Kerk, mens en stad

verslag CITY PASTOR 010

2020 – 2021

www.citypastor010.nl

Voorwoord

Op 31 maart 2019 ben ik als predikant verbonden aan de Hervormde Gemeente Rotterdam-centrum; voor 50% als wijkpredikant van het Laurenspastoraat en voor 50% als city pastor namens de Hervormde Gemeente. Met de Algemene Kerkenraad is afgesproken om jaarlijks verslag te doen van mijn werkzaamheden als city pastor. Dit keer is dat een wat uitgebreider schriftelijk verslag over grofweg de afgelopen twee jaar – 2020 en 2021 – vanwege de bijzondere situatie waarin we overigens nog steeds leven en werken.

Door de Corona-pandemie is het voor iedereen een bijzondere tijd waarin nagenoeg niets meer normaal is, waarin we voortdurend moeten schakelen en er veel gevraagd wordt van onze creativiteit. Dat geldt ook voor mij. Toch brengt de crisis verrassend genoeg ook mooie dingen voort, vanuit die voornoemde creativiteit. Je beweegt je noodgedwongen buiten gebaande paden en er openen zich nieuwe mogelijkheden.

Voor een beter begrip van het verslag en de activiteiten is het ook goed te weten in welke organen ik deelneem en welke functies ik bekleed, deels op titel van city pastor.

• Oecumenisch Laurensberaad	voorzitter
• Convent van Kerken	afgevaardigd namens Hervormde en Waalse gemeenten
• Inloophuis De Paraplu	voorzitter stichting
• Classis Zuid-Holland Zuid	afgevaardigde
• Centrale Stuurgroep	lid
• Ring Bovenmaas	mede-oprichter
• OPEN Rotterdam	lid PBO voor religie
• Jom ha Sjoa Beraad	lid
• L&R	lid
• Comité Keti Koti 2023	lid
• Stichting Gilde Rotterdam	vertrouwenspersoon
• Open Deur	redactielid

www.citypastor010.nl
contact@citypastor010.nl

Dit verslag is enkel bedoeld voor de AK. De gebruikte foto's zijn niet gecontroleerd op auteursrechten. Dus enige voorzichtigheid geboden.

Inleiding

De taakstelling van de city pastor is het zoeken naar verbinding in een verbrokkelde samenleving. Waar vinden we elkaar? Waar liggen kansen om samen de toekomst aan te pakken? Daarnaast is de city pastor ook het gezicht naar buiten van de Hervormde Gemeente Rotterdam-Centrum in haar volle breedte.

Het verslag is een overzicht van gewone en buitengewone activiteiten van de city pastor die ik met een paar kopjes probeer te ordenen. Het zal niet volledig zijn, maar geeft m.i. een redelijk overzicht van het werkveld. Er zullen altijd een aantal activiteiten zijn waarin het citypastoraat en het wijkwerk elkaar raken, maar ik streef naar een heldere scheiding tussen wijkpredikant en city pastor. Daarnaast zijn er activiteiten die waarschijnlijk onder meerdere kopjes te plaatsen zijn. Een oecumenische activiteit kan bijvoorbeeld ook zeer missionair zijn.

De volgende kopjes heb ik gekozen:

- **Missionair**
Dit zijn activiteiten die er op gericht zijn om het Evangelie een stem te geven in onze stad. Verhalen die we willen delen omdat we geloven dat dat het brood is waarvan we kunnen leven. Daarnaast zijn het activiteiten die de kerk zichtbaar en bereikbaar willen maken.
- **Presentie**
De Kerk is deel van de samenleving maar soms onzichtbaar. Door mijn aanwezigheid bij belangrijke en minder belangrijke gebeurtenissen krijgt de Kerk meer gezicht. Het resultaat is hopelijk dat we daardoor bereikbaarder zijn en meer worden erkend als serieuze gesprekspartner in onze stad.
- **Oecumenisch**
Er gebeurt veel in de samenwerking tussen kerkgenootschappen. Daar zitten grote kansen, maar ook obstakels en onmogelijkheden door bijvoorbeeld gedachten over inclusiviteit, traditie of theologie. Maar waar ontmoetingen plaats vinden, gebeuren vaak mooie dingen.
- **Interreligieus & intercultureel**
We leven in een veelkleurige stad waarin we helaas makkelijk langs elkaar heen kunnen leven. Wanneer we elkaar meer en meer leren kennen, kan het ook een samenleven zijn. Soms is er angst jezelf te verliezen in contact met het vreemde, maar in een open houding kan de ander jou en je geloof verrijken.
- **Diaconaal**
Jezelf breken voor een ander in liefde, uit barmhartigheid. Het is de kern van de Kerk die ons gegeven wordt in de Maaltijd. In Rotterdam is de kerk op het diaconale vlak volop en met kracht aanwezig. Mijn taak is daarom bescheiden in het ontwikkelen van diaconale projecten, maar zinvoller in het zichtbaar maken van wat er is.
- **Onderwijs**
Dit zou eventueel ook onder *missionair en presentie* geplaatst kunnen worden. Toch maak ik er een apart kopje van. Het verdient m.i. alle aandacht om te kijken hoe we een bijdrage kunnen leveren aan de groei van kennis over christendom en kerk. Onwetendheid schept afstand.
- **Diversen**
Andere activiteiten die lastig te plaatsen zijn.
- **Contacten**
Enkele nog niet genoemde contacten die in de toekomst zeker nog van pas komen.

Allereerst treft u een opsomming aan van de werkzaamheden. Vervolgens een beschrijving van de activiteiten en werkzaamheden op de aangegeven bladzijde.

MISSIONAIR

• Geloof in Rijnmond.....	6
• De Kapel.....	7
• Kinderkerstfilm 2020	8
• Kliederkerk.....	8
• Koffie-Café	9
• Interview in De Heuvel	9
• Als er geen herder is.....	10
• Kinderkerstfilm 2021	10
• Kerst in de Laurenskerk	10
 <i>Wat niet is doorgegaan:</i>	
• Kunst stelt alles voor	11
• Rotterdam verhaalt	12
• Songfestival Kerkdienst	12
• Kerstwandeling Trompenburg.....	13

PRESENTIE

• Lof der Zotheidspeld.....	13
• Nieuwjaarsconcert De Doelen.....	14
• Herdenking 14 mei 2020	14
• Ket i Kot i 2020 en 2021	14
• Herdenking 14 mei 2021	15
• Kranslegging 14 mei 2021	16
• Waalse School.....	17
• Op het bureau	17
• Afscheid wethouder Bert Wijbenga	17
• Opening raam Vrede & Verzoening.....	18
• Pride Summerweek - The 010 Edition: Pride & Religion	18
• Nieuwjaarsgroet vanuit de Laurenskerk.....	19
• Comité ter voorbereiding Ket i Kot i 2023.....	19

OECUMENISCH

• Roze Adventsviering	20
• Kerstboodschap 2020	20
• Gezamenlijke gebeden	21
• Studentenpastoraat.....	21
• Reformiert. Die evangelisch-reformierte Zeitung	22
• Synode van Rotterdam	22
• Oecumenisch Laurensberaad	23
• Convent van Kerken	23

INTERRELIGIEUS & INTERCULTUREEL

- Jom ha Sjoa 24
- Gedeeld Verlangen 24
- Welkom Ramadan 25
- Baha'í herdenking..... 26

Wat niet is doorgestaan:

- Heuvelredes..... 27
- Oprichting interreligieuze sociëteit..... 27

DIACONAAL

- Angels on Diamond Street..... 27
- Logeershuis De Buren 28
- Odensehuis Rotterdam..... 28
- Odensehuis in de Laurenskerk 29
- Laurentiusdiner 29
- De Paraplu 30
- Persoonlijke hulp..... 30

ONDERWIJS

- Eureka week 30
- Laurens Lyceum 30
- Islamitische Universiteit 31
- Internationale webinar 31
- Waalse School..... 32

DIVERSEN

- Onderzoek iconische Stadskerken..... 32
- Collegiaal advies 32
- Stadsdominee in Den Haag 33
- Coventry Beraad Nederland)..... 33
- Religieuze gebouwen 33
- Pauluskerk 33

Wat niet is doorgestaan:

- Het bevrijdingsvuur 34

CONTACTEN

- Namen 34

MISSIONAIR

Geloof in Rijnmond

Kerkdiensten op TV Rijnmond tijdens eerste lockdown

Toen de kerken tijdens de eerste lockdown de deuren moesten sluiten, kwam vanuit de Doopsgezinde Gemeente bij mij het verzoek contact op te nemen met TV Rijnmond om te zien of zij bereid waren een Paasdienst uit te zenden. Ik ben wat verder gegaan en heb gevraagd om iedere zondag een uitzending te verzorgen. Omdat hun vaste programmering niet kon doorgaan, waren ze daartoe van harte bereid.

Voorwaarde van Rijnmond was dat het oecumenische vieringen zouden worden. De diensten konden i.v.m. reclameblokken ook niet langer zijn dan 28 minuten. Hiervoor heb ik een standaard orde van dienst gemaakt waarin steeds ruimte was voor een lector, een voorganger die de preek verzorgde en een voorganger die de gebeden voor zijn/haar rekening nam. Zo waren ten minste drie denominaties vertegenwoordigd. De muziek werd verzorgd door organist Hayo Boerema en een klein groepje zangers uit de Laurensantorij o.l.v. Wiecher Mandemaker. Voor mij was belangrijk dat de herkenbaarheid van de dienst ook voor eigen gemeente gewaarborgd bleef.

Extra bijzonder waren de uitzending met imam Abdeslam Chakir, die aan het begin van Ramadan preekte over de betekenis van het vasten, en de dienst in de herdenkingsmaand mei waarin rabbijn Albert Ringer voorging.

Om de week werd er op woensdag twee vieringen opgenomen. Rijnmond verzorgde de techniek en de opname. De productie lag in mijn handen; roosteren voorgangers, planning opnamedagen, contact musici, verzorgen catering. Hierin werd ik op de opnamedagen zelf zeer goed bijgestaan door vrijwilligers van het Laurenspastoraat.

In totaal zijn er tussen 22 maart en 28 juni 2020 15 diensten uitgezonden (waarvan één IDAHOT-viering in de Hoflaankerk). We konden telkens rekenen op 20.000 tot 30.000 kijkers. De afleveringen van 'Geloof in Rijnmond' zijn nog te zien via het YouTube-kanaal van Rijnmond. Bijvoorbeeld de aflevering van 3 mei 2020: <https://www.youtube.com/watch?v=V0idubnb-qw>

De volgende voorgangers en lectoren hebben meegewerkt

• pastor Rob Lijesen	RK, Het Steiger
• Gerben Joustra	Doopsgezinde Gemeente
• ds. Harold Schorren	citypastor, HG Laurenspastoraat
• ds Laurens Korevaar	Emeritus, PKN
• ds Iet Buijser	HG Prinsekerk
• Gerda Hendriks	RK Het Steiger
• ds Christien Duhoux-Rueb	Doopsgezinde Gemeente
• Aad van Endhoven	GK Bergsingelkerk
• Karin Bornhijm	RK Iekendominicaan
• ds Bernard van Verschuer	HG MKOG
• Tjitske Gelderloos	Doopsgezinde Gemeente
• pastor Remy Jacobs	RK geestelijk verzorger Laurens
• ds Bert Davelaar	PKN Oude Kerk Charlois
• Emily Gerding	Alfa y Omega (Spaans)
• imam Abdeslam Chakir	St. Ettaouhied, moskee Al Hoeda

• Elsa van Gelderen	St. Mary's, Anglican Church
• ds René van Loon	HG De Samaritaan
• ds Marianne Bogaard	PKN Kralingen, Pro Rege
• Annemarie Nanson	Evangelische Broedergemeente
• rabbijn Albert Ringer	Liberale Joodse Gemeente
• Vanice Delgado Neves	Geloven in Spangen
• ds Tom Rijken	Doopsgezinde Gemeente
• John Berens	Calvary Christian Centre (Brazil.)
• José van der Torre	RK Iekendominicaan
• Franklin Gomez	Dios Esta Obrando, Pinksterkerk
• Erik Maan	Leger des Heils & diakonaal werker Crooswijk
• ds Wim in 't Hout	PKN Open Hof Ommoord
• ds Denny Zinhagel	Evangelische Broedergemeente
• ds Marleen Blootens	PKN Overschie
• ds Fulco Timmers	PKN Open Hof Ommoord
• Wim van Heemst	HG, MKOG

De Kapel

Voor een kaarsje of gesprek

Toen de Laurenskerk in de eerste lockdown de deuren moest sluiten als 'museum' ging de toenmalige directeur Frank Migchielsen akkoord dat wij als kerk een kapel openen in de ruimte in de kerk waar voorheen café De Swarte Leeuw zat. Samen met ds Bernard van Verschuer en verschillende vrijwilligers is de ruimte ingericht tot een plek waar mensen een kaarsje aan kunnen steken, de stilte kunnen proeven of een persoonlijk gesprek kunnen hebben in deze moeilijke tijden. De ruimte is van dinsdag t/m zaterdag van 11.00 – 14.00 uur toegankelijk door de kleine deur links van de hoofdingang. De kapel kreeg de simpele edoch effectieve naam 'De Kapel'.

We hebben van begin af aan gestreefd naar een zo breed mogelijke vertegenwoordiging in de kapel-bezetting. Voorgangers en vrijwilligers uit verschillende kerken namen en nemen deel in het rooster; o.a. uit de breedte van de Hervormde Gemeente, Rotterdam Rijk en het Leger des Heils. Ook toen de grote deuren van de Laurenskerk weer open gingen voor het grote publiek kon De Kapel blijven draaien. En er bleven mensen komen voor de stilte, het kaarsje, het gesprek of de informatie die er te vinden is over het kerkelijk leven in Rotterdam. Paul van Mansum is op zeker moment aangesteld als 'kapelmeester'. Hij coördineert de vrijwilligers en onderhoudt het contact met de stichting en de beheerders.

Toen de Laurenskerk opnieuw op slot ging, ging ook Elles van Vegchel, de nieuwe directeur van de Stichting Laurenskerk akkoord met het heropenen van de kleine toegangsdeur aan de westzijde. Bijzonder was te zien dat juist tussen Kerst en Nieuwjaar er op een dag wel 77 mensen geteld zijn. Het zijn niet alleen mensen die komen voor gebed, stilte, een gesprek of een kaarsje. Ook toeristen zijn blij als ze in een stille binnenstad toch even in die mooie kerk kunnen kijken. En ook met hen zijn er soms bijzondere gesprekken.

De Kapel is ook opgemerkt door fotografe Marja Suur die enkele foto's geplaatst heeft in haar boek 'Rotterdam Corona'

Kinderkerstfilm 2020

Echt niet! Echt wel!

Op Kerstavond zijn er gewoonlijk drie diensten in de Laurenskerk; de Kinderkerstviering om 19.00 uur, de Kerstzangdienst om 21.00 uur, en de Kerstnachtdienst om 23.00 uur. Meestal kunnen we rekenen op ruim 2000 mensen verdeeld over deze diensten. In 2020 en 2021 konden we geen diensten houden.

De kinderkerstviering is altijd met een kerstspel voor en mede door de kinderen. Een prachtig moment om met elkaar aan het werk te zijn en zeer gemeente-bindend. Decors worden gemaakt, een koortje studeert de liederen in, de kinderen oefenen op het toneel...

Een alternatief werd gevonden in het maken van een Kinderkerstfilm. De werving is breed uitgezet, maar daar werd helaas redelijk beperkt op gereageerd. Gelukkig hebben we ook engelen en herders van de Lombokidz meegedaan.

De opnames werden gemaakt op verschillende plekken in Rotterdam. Een serieus verhaal, beeldend voor kinderen, met een knipoog naar volwassenen. OPEN Rotterdam heeft reclame gemaakt voor deze film. Hij is te zien op YouTube:

<https://www.youtube.com/watch?v=tbOmaWXOEel>

Kliederkerk

Laagdrempelige kerkvorm voor jong & oud

De Kliederkerk is een landelijk bekend en succesvol missionair project dat in Engeland begon als 'Messy Church'. Het is een zeer laagdrempelige vorm van kerk-zijn en daardoor aansprekend voor kinderen en voor mensen voor wie de taal van de kerk nog niet zo bekend is. Kliederkerk is een missionaire vorm van kerk-zijn waarin jong en oud samen op een creatieve manier de betekenis van Bijbelverhalen ontdekken. Een kliederkerk duurt gemiddeld twee uur en bestaat uit drie delen: samen ontdekken, samen vieren en samen eten.

In 2021 zijn we begonnen met twee bijeenkomsten; de eerste over David & Goliath, de tweede over Ruth. Met vertelling, gesprek en muziek wordt het verhaal doorgegeven. Daarna vindt er een creatieve verwerking plaats waarbij de generaties samen betrokken worden. We sluiten af met een maaltijd en een zegen. We hopen in 2022 acht keer samen te komen op de vierde zondagmiddag van de maand van 15.30-17.30 uur in de Laurenskerk. De deuren van de kerk staan open. Ook de toevallige voorbijganger is welkom om mee te doen.

We gaan voor een basisgroep van 50 personen aan vaste deelnemers die uiteindelijk 'zelf' de Kliederkerk gaande houdt. Naast de kinderen, natuurlijk de vrijwilligers en (groot)ouders die meedenken over de inhoud van de diensten. Maar ook zij die meehelpten met de organisatie, de op- en afbouw, en het verzorgen van de maaltijden. Met de anderen die komen, hebben we acht keer

een bijeenkomst waarin ontmoeting en geloof centraal staan. Zo zal er een groep ontstaan die elkaar leert kennen en betrokken raakt.

Hoewel begonnen vanuit het Laurenspastoraat is deze activiteit meteen over de vlag van de city pastor geplaatst. MKOG heeft zich ook meteen verbonden aan de Kliederkerk. En we hopen dat we nog veel breder steun en vrijwilligers werven.

Koffie-Café

Maandelijkse inloop in Gebouw de Heuvel

Iedere 3e dinsdag van de maand is er van 10.00 – 12.00 uur een koffieochtend van Kerken in de Laurens in Gebouw De Heuvel. Toen de ouderenmiddagen van het Laurenspastoraat in De Bron zijn komen te vervallen, was dat een goed moment om na te denken over een zinvolle ontmoetingsplek in of nabij de Laurenskerk, in het hart van het centrum. De doelgroep is verbreed; iedereen is welkom!

Het programma is eenvoudig en laagdrempelig. Er is tijd om koffie te drinken en bij te praten. Een gast wordt uitgenodigd om iets te vertellen over een onderwerp (bijv. Hayo Boerema over de orgels van de Laurenskerk). Om 11.30 is er een lunch voor wie trek heeft. Om 12.00 uur sluiten de deuren. De tijd is bewust gekozen zodat bezoekers naar de Laurenskerk kunnen voor de Alledagkerk (12.15 uur).

We hebben gekozen voor De Heuvel omdat de Laurenskerk geen vriendelijke ruimtes kent. Op dit moment wordt de grote zaal van De Heuvel aangepakt en wordt er een lift aangelegd. Intussen wijken we uit naar Het Steiger. We hopen na de zomer terug te keren naar De Heuvel en misschien onze ochtenden zelf op het dak van De Heuvel te houden.

Interview in De Heuvel

Predikant zonder kerk

Gebouw De Heuvel interviewt voor hun eigen website mensen die op enige wijze met de organisatie verbonden zijn. Odette Bovenberg heeft mij geïnterviewd over de plannen die ik als city pastor heb in Gebouw De Heuvel.

Het was een boeiend gesprek waarin we volop hebben kunnen dromen over ontmoeting en verbinding. En ja, Gebouw De Heuvel is voor mij als city pastor een geweldige ruimte voor lezingen en andere bijeenkomsten. De Laurenskerk is vaak te groot, heeft geen geschikte nevenruimtes, wordt vaak ook verhuurd (dus geen zekerheid) en is te duur voor kleine groepen.

Het interview is te lezen op:

<https://gebouwdeheuvel.nl/city-pastor-zonder-kerk-harold-schorren/>

Als er geen herder is

Twee uitvaarten

Niet iedereen is nog verbonden aan een kerkelijke gemeente. Op verzoek van een geestelijk verzorger werd ik bij het sterfbed geroepen van een man in verpleeghuis. Hij was niet meer aanspreekbaar, maar bleek rooms-katholiek te zijn. Zijn vrouw was van Protestantse huize. Maar geen van beide was ingeschreven bij een kerk.

We hebben op dat moment gelezen en gebeden, en ik heb hem de zegen gegeven. Bij mijn vertrek aangegeven dat ik ook bereid ben een katholiek priester in te schakelen.

Toen de man overleed, ben ik gevraagd het kerkelijk deel te doen. De uitvaart was in de aula van de rooms-katholieke begraafplaats. Niet veel later overleed de zus van de weduwe. Ook bij haar uitvaart ben ik voorgedaan.

Toen later een ander familielid belde voor de laatste sacramenten voor haar man heb ik een bevriend rk-priester ingeschakeld.

Het zal vaker gebeuren. En ik denk dat we als collega's ons natuurlijk allemaal voor willen inzetten. Ik zoek altijd heel helder uit of ik niet het 'grondgebied' van een ander betreed. Dat hoor immers bij de (oecumenische) collegialiteit.

Kinderkerstfilm 2021

Want Kerst gaat altijd door!

In 2021 werd een tweede Kerstfilm opgenomen. Dit keer geheel in de Laurenskerk. Deze is te zien op:

<https://www.youtube.com/watch?v=xaGpclW9AA8>

Regie was in 2020 en 2021 in handen van Ed Rosbergen. Beide jaren was de familie Schep verantwoordelijk voor de opnames. De productie lag in mijn handen.

Kerst in de Laurenskerk,

Oecumenische Kerstdienst 2021 op Rijnmond tv

Rijnmond TV wilde graag een oecumenische Kerstdienst vanuit de Laurenskerk uitzenden. Deze dienst is opgenomen op 1 december 2021 en werd op Eerste Kerstdag uitgezonden om 15.00 uur en werd daarna ieder uur herhaald. Juist op het moment dat de kerkgebouwen vanwege de corona-voorschriften gesloten bleven voor kerkgangers was dit voor heel veel mensen een prachtig alternatief om thuis Kerst mee te vieren.

Ook dit keer kwamen de voorgangers uit verschillende kerkgenootschappen. De Laurensantorij o.l.v. Mirjam van den Hoek zong de bekende kerstliederen en Hayo Boerema bespeelde het orgel. Dit keer was er geen tijdslimiet i.v.m. reclameblokken, maar kregen we alle tijd om volop te vieren.

De dienst is uitgezonden op Rijnmond TV en was ook (helaas in een ruwere versie) te zien op het YouTube-kanaal van Rijnmond.

De dienst is terug te zien op:

<https://www.rijnmond.nl/nieuws/1446683/Terugkijken-Kerst-vanuit-de-Laurenskerk-in-Rotterdam>
en

<https://www.youtube.com/watch?v=l1KFLTQGeDU&t=150s>

Aan deze dienst werkten verder mee:

- Ds. Marianne Bogaard, predikant Protestantse Gemeente Kralingen
- Ds. Henriette van Dunné, predikant Doopsgezinde Gemeente
- Pastor Remy Jacobs, rooms-katholiek geestelijk verzorger Laurens
- Ds. Joan Delsol Meade, predikant Holland Methodist Church
- Elsa van Gelderen, lector St. Mary's Anglican Church
- S.A. Christopher, Holland Methodist Church (geen voornaam op beeld vermelden)
- Erik Maan, Leger des Heils
- Ds. Harold Schorren, Laurenspastor en Citypastor namens de Hervormde Gemeente Rotterdam-Centrum
- Ambtsdragers van het Laurenspastoraat

WAT NIET IS DOORGEGAAN

Helaas zijn er ook goede plannen die nooit zijn uitgevoerd. Ik noem ze wel omdat het in beginsel goede ideeën zijn, omdat er soms best al wat werk ingestoken is, en sommige plannen wellicht later opgepakt kunnen worden.

Kunst stelt alles voor

Lezingen i.s.m. het Chabot Museum

Wat hebben kunst en religie eigenlijk gemeen? Ik denk dat kunst je voor even meeneemt uit het alledaagse en je uitdaagt, schokt of inspireert om met nieuwe ogen naar de werkelijkheid te kijken. Hetzelfde doet m.i. de liturgie in de kerk door rituelen, woorden en muziek. Niet het alledaagse met een religieus sausje, maar de ervaring van het totaal andere. Alle reden om kunst eens te laten spreken in de ruimte van de kerk, een ontmoeting van gelijkgestemden.

Drie middagen waren er gepland om samen te komen in de Laurenskerk rond een kunstwerk uit de collectie van het Chabot Museum. Op groot scherm wilden we de taal van de kunstenaar bekijken. Soms in detail. Op zoek naar betekenis aan de hand van een inleider. Vervolgens zou er een gezamenlijk gesprek plaats vinden over het kunstwerk.

Hopelijk kan post-corona dit plan toch uitgevoerd worden. Museum Chabot nodig iedereen dan van harte uit de werken in het echt te bekijken.

Rotterdam verhaalt

Bijbelverhalen voor jong en oud

Het oorspronkelijke plan was om al in juni 2020 een wandelroute uit te zetten langs kerkengebouwen en culturele plekken om de verhalen van de Bijbel (hernieuwd) onder de aandacht te brengen. Helaas was de respons uit de kerkelijke gemeenten erg laag. Ook een kleinere aanpak van een verhalenroute in de Laurenskerk kon helaas niet doorgaan.

Het idee is simpel en aantrekkelijk. De verhalen worden verteld met kunst en woorden, met dans en muziek. Hoe het verhaal ook gebracht wordt, het zal altijd visueel boeiend en geschikt zijn voor kinderen, en het wil prikkelend en onderhoudend zijn voor volwassenen. Dus voor iedereen geschikt en leerzaam! Ook als de bezoekers geen enkel Bijbelverhaal kent.

De schepping, de toren van Babel, de ark van Noach, Jozef in de put, David en Goliath, Ruth en Naömi, Jezus loopt over water, de vrouwen bij het lege graf, Paulus wordt geroepen... Onze cultuur is doordrongen van de Bijbelse vertellingen. In een museum is het bijna onmogelijk geen schilderij of beeld te vinden dat geïnspireerd is door een van die grote verhalen. Het zijn verhalen die in alle eeuwen niets hebben ingeboet aan zeggingskracht, verhalen waarin we onszelf ook kunnen vinden.

Helaas worden deze verhalen steeds minder doorverteld. En dat is jammer omdat daardoor een van de fundamenteën van onze cultuur niet meer begrepen wordt. Naast de Bijbelse verhalen zijn bijvoorbeeld ook de Griekse mythen zo'n fundament. Wie we nu zijn, kunnen we niet begrijpen zonder blijvende kennis van die fundamenteën. Met die kennis begrijpen we onze cultuur beter, verstaan we bijvoorbeeld ook de kunst op een diepere manier. Maar zelfs zonder al dit alles zijn de Bijbels verhalen boeiende en beeldende vertellingen die ook opnieuw kunnen spreken in het hier en nu.

Songfestival Kerkdienst

Open Up... Oh My God!

Het Eurovisie Songfestival zou in 2020 in Rotterdam plaats vinden. Toen dit niet doorging was Rotterdam van 18 t/m 22 mei 2021 alsnog gastheer zijn van dit grootse evenement. Al in mei 2020 zou in de Laurenskerk een Songfestival Kerkdienst gehouden worden voor de internationale gasten die naar Rotterdam zouden komen. Deze ging niet door, en ook de herkansing in 2021 liep vast op de coronabeperkingen.

De dienst, voorafgaand aan de officiële opening in het stadhuis, zou een moment van inkeer en vrolijkheid zijn voor het echte feest begint. De dienst zou ook geheel in het Engels zijn als welkom aan alle gasten in de stad.

Voorgangers die in deze dienst zouden voorgaan: Harold Schorren, city pastor in Rotterdam, Maria Scharffenberg, predikant Zweedse Kerk, en Samuel Lee, Theoloog des Vaderlands. Koren en solisten uit Rotterdam zijn gevraagd de songfestivalliederen in speciale religieuze en kerkelijke uitvoeringen te presenteren. Van "Waterloo" van Abba op z'n Gregoriaans tot een gospelversie tot "Slow down"

van Douwe Bob. Begeleiding was al toegezegd door organist Hayo Boerema en het Koper Kwintet van de Marinierskapel. De dienst zou natuurlijk beginnen met de openingstune van het songfestival: de prelude van het Te Deum Laudamus (wij prijzen U, o God) van Marc Antoine Carpentier. Deze lijn zetten we door in de Kerkdienst. Open Up...Oh My God!

Er was al € 18.000 binnen aan subsidies en fondsen. Het idee werd dus zeker gedragen. We hebben er helaas geen gebruik van kunnen maken.

Kerstwandeling Trompenburg

Langs de scènes van het geboorteverhaal

Als alternatief voor de Kinderkerstviering van 2020 ben ik begonnen met de organisatie van een kerstwandeling op het terrein van Trompenburg Tuinen & Arboretum. Ik had in mijn vorige gemeente al uitstekende ervaring opgedaan met de productie van een kerstwandeling als missionair en verbindend project. De zes edities bij kasteel Nyenrode waren een doorslaand succes.

Trompenburg reageerde zeer enthousiast op het plan en gaf ons alle ruimte het te organiseren. De route door het arboretum was al uitgezet. De scènes al bedacht. We waren al op zoek naar spelers, zangers en andere vrijwilligers. Maar vanwege corona bij het personeel van Trompenburg werden de tuinen helaas gesloten.

Het is zeker te overwegen een Rotterdamse versie van de kerstwandeling neer te zetten. Wel is het raadzaam vooraf collega's in te lichten om af te stemmen met de activiteiten van de betreffende wijkgemeente, i.c. PG Kralingen.

PRESENTIE

Lof der Zotheidspeld

Fidan Ekiz

Op maandag 28 oktober 2019 ontving journaliste, presentatrice, programma- en documentairemaakster Fidan Ekiz de Lof der Zotheidspeld in de Burgerzaal van het Stadhuis. Ik was daar als city pastor voor uitgenodigd en heb haar namens de kerken een herinnering aangeboden.

Zij heeft deze onderscheiding ontvangen omdat haar werk gezien kan worden in lijn met het gedachtegoed van Desiderius Erasmus van Rotterdam. De uitreiking van de speld vond plaats tijdens de viering van zijn 535e verjaardag van Erasmus. Het Comité Erasmus, Icoon van Rotterdam, is van mening dat Fidan Ekiz een belangrijke bijdrage levert aan de maatschappelijke discussie door tegenstellingen niet uit de weg te gaan, maar zelfs op te zoeken in een streven naar het "radicale midden".

Nieuwjaarsconcert De Doelen

Aangeboden door B&W

Op 9 januari 2020 was ik uitgenodigd door B&W voor het Nieuwjaarsconcert in De Doelen. Het was een goede gelegenheid contacten te leggen.

Herdenking 14 mei 2020

Geïntegreerde herdenking op Rijnmond TV

Het zou, 80 jaar na het bombardement, een grootse herdenking moeten worden. Helaas kon deze niet doorgaan, maar is er wel een mooi programma uitgezonden door Rijnmond TV.

De herdenking in de Laurenskerk is teruggebracht naar enkele minuten waarin ik Genesis 1:1-5 en Openbaring 21:1-4 verbonden heb met een korte gedachte over chaos en schepping. Organist Hayo Boerema improviseerde op basis van deze teksten. Monique de Jong las het gebed van Vrede & Verzoening.

Op deze dag zou ook het nieuwe raam geplaatst zijn en onthuld worden door prinses Beatrix. Helaas kon dit ook geen doorgang vinden.

De uitzending is terug te zien op:

<https://www.youtube.com/watch?v=CWFjDyQsaCo&t=1740s>

Keti Koti 2020 & 2021

Herdenking en Viering van Afschaffing Slavernij

Ieder wordt ook in Rotterdam tijdens Keti Koti wij de afschaffing van de slavernij in Nederland en Suriname herdacht en gevierd. Op 30 juni is de herdenking. Het bevrijdingsfeest wordt op 1 juli gevierd met een Keti Koti Festival. Op die dag in 1863 werd de Emancipatiewet van kracht en werd slavernij in Suriname en de Nederlandse Antillen afgeschaft.

Keti Koti betekent letterlijk Ketenen Gebroken. In Rotterdam staat het monument ter herdenking van de slavernij aan de Lloydkade, op de plek waar schepen van de Rotterdamse slavenhandelsmaatschappij Coopstad en Rochussen vertrokken naar Afrika.

In 2020 was ik op uitnodiging aanwezig. Bij de kransleggingen viel me op dat vooral de politiek vertegenwoordigd was, maar de kerken ontbraken. In 2021 heb ik, samen met ds. Marianne Bogaard, namens het Convent van Kerken een krans mogen leggen.

De registratie van de herdenking 2021 door OPEN Rotterdam is te zien op:

<https://www.youtube.com/watch?v=1TqOfB2RPUG>

Herdenking 14 mei 2021

Interreligieuze herdenking

Dat een 'gewone' herdenking van het bombardement opnieuw geen doorgang kon vinden, opende ook de mogelijkheid voor nieuwe keuzes.

Ik woon zelf ruim 2 jaar in Rotterdam. Het bombardement is oorspronkelijk niet mijn geschiedenis, maar is nu wel deel van mijn verleden geworden als inwoner van deze prachtige stad. Rotterdam zit vol met mensen die hier niet geboren zijn. We zijn een smeltkroes van culturen, uit alle delen van ons land en alle delen van de wereld. We wonen hier samen, en samen maken we de stad. En samen delen we de geschiedenis van die stad. Wat we hier aantreffen toen we hier kwamen wonen, is de vrucht van een lang verhaal met hoogtepunten en dieptepunten.

Daarom heb ik een interreligieuze gedachtenisdienst georganiseerd waaraan zoveel mogelijk mensen deelnamen met een representatieve functie. Voorgangers en vertegenwoordigers van diverse religies en levensbeschouwingen gaven de bijeenkomst vorm met een gebed, een gedicht of een lied. Tijdens deze bijdragen hebben enkele kinderen van de Bahá'í-gemeenschap de 900 kaarsjes aangestoken ter gedachtenis aan de dodelijke slachtoffers van 14 mei 1940. Gezamenlijk werd de geschiedenis van Rotterdam herdacht om ook gezamenlijk de toekomst vorm te geven. De liturgische leiding was in mijn handen. Organist Hayo Boerema en tenor Gijsbert Westland verzorgen de muziek.

Ik heb hierin ook mogen rekenen op de steun van de mede-deelnemers in het Comité 14 mei, zoals het Stadsarchief en Museum Rotterdam. Laatstgenoemde leverde de expositieblokken voor de kaarsen. De kinderen van de Bahá'í staken ook een kaars aan voor een leeftijdsgenoot waarbij de naam genoemd werd, aangeleverd door het Stadsarchief. Dit alles heeft er overigens toe geleid dat het Stadsarchief alle namen van de slachtoffer van het bombardement van 14 mei 1940 heeft verzameld.

Het nieuwe raam van Vrede & Verzoening was ondertussen geplaatst. Hieraan is even aandacht besteed, maar de officiële opening zou pas na de zomer plaats vinden.

De gedachtenisdienst is terug te zien op

<https://www.youtube.com/watch?v=yZsJqNAtWs&t=718s>

Deelnemers aan de gedachtenisdienst waren:

Monseigneur Johannes van den Hende
Dominee Gerrit van Meijeren
Pandit Stephen Rawinder
Raadsheer Michiel van Agt
Imam Abeslam Chakir
Aleida Perez
Reverend Joan Delsol Meade
Rabbin Albert Ringer
Dominee Henriette van Dunné
Alper Alasag
Gerda Hendriks
Narayani Oedairadjsingh
Pastoor Hans de Rie

Rooms-katholiek bisschop van Rotterdam
classispredikant Zuid-Holland Zuid, PKN
hindoeïstisch priester bij Arya Samaj
Humanistisch Verbond
Ibrahim Moskee te Maasluis en vereniging Ettahoud
Bahá'í – gemeenschap te Rotterdam
predikant van de Holland Methodist Church
Liberaal joodse Gemeente
predikant van de Doopsgezinde Gemeente
hoofd Islamitisch Kennis Centrum
rooms-katholieke kerk Het Steiger
Stichting Hare Krishna Kerkgenootschap Rotterdam
Oud-katholieke Kerk, de Paradijkerk

Soldaat Mattea Jongepie

Dominee Ilse Hogeweg

Cynthia Haaswijk

Elsa van Gelderen

Dorine Cleton

Wim in 't Hout

Dominee Harold Schorren

Leger des Heils

en het gebed voor Vrede & Verzoening

predikant van de Hoflaankerk te Kralingen

Evangelische Broedergemeente

St. Mary's Anglican Episcopal Church

Platform L&R en lid van de Remonstrantse Kerk

predikant PKN Ommoord

City pastor Rotterdam

Met dank aan:

De kinderen van de Bahá'í – gemeenschap te Rotterdam:

Kyle Creebsburg, Marit de Wert, Misha Mendez Rosa, Nigel Poinapen, Noa Fe Parssanedjad-Salij,

Noah de Jongh, Robin Paulus, Sadé Paulus en Thom de Vette

Petra Nammensma en Karlijn Paulus, begeleiding kinderen

Monique de Jong, namen

Willem de Jong, microfoon

Wim en Annelies Steenbrink, ontvangst

Maarten van Meijeren, stream

Gijsbert Westland, tenor

Hayo Boerema, organist

Peter van Wijk, fotograaf

In aanwezigheid van:

Bert Wijbenga

Richard Steenvoorde

Martha Louis

Miep in 't Veen

Erik Maan, Leger des Heils

loco-burgemeester Gemeente Rotterdam

prior Dominicanenklooster Rotterdam

beleidsadviseur Gemeente Rotterdam

Het Steiger

Afgevaardigden van stichting 14 MEI herdenking:

Frank Migchielsen

Ingrid de Jager

Theo Kemperman

Jantje Steenhuis

directeur Stichting Laurenskerk

directeur Museum Rotterdam

directeur Centrale Bibliotheek Rotterdam

gemeentearchivaris

Kranslegging 14 mei 2021

De Verwoeste Stad

Na de bijeenkomst in de Laurenskerk is om 13.00 de herdenking bij het monument 'De Verwoeste Stad' van Ossip Zadkine. Burgemeester Aboutaleb en voormalig minister Hugo de Jonge gaven een toespraak. Er waren kransleggingen begeleid door het kwintet van de Marinierskapel der Koninklijke Marine. Stadsdichter Anne Vegter droeg een speciaal geschreven gedicht voor (zie: brandgrens.nl).

Voorheen legden het Steiger en het klooster gezamenlijk een krans. Binnen het Oecumenisch Laurensberaad werd afgesproken dat met ingang van dit jaar de krans namens alle kerken van Rotterdam gelegd wordt. De rekening gaat nu dan ook naar het Laurensberaad.

Waalse School

kranslegging 14 mei 2021 Crooswijk

Om ook betrokkenheid bij de geschiedenis van het bombardement van Rotterdam te kweken bij de jeugd leek het stichting 14 mei wenselijk contact te leggen met scholen. Allereerst een school in Crooswijk die verbonden zou kunnen worden aan het monument op de Algemene Begraafplaats Crooswijk.

Het contact heb ik, mede dankzij gemeentelid Marije Tuijn, contact kunnen leggen met de Waalse School, Goudseweg 25 te Rotterdam. Die is zeer enthousiast hier ook in de toekomst aan mee te werken.

Helaas viel 14 mei midden in de mei-vakantie waardoor de kranslegging slechts door één leerling en een docent werd gedaan. Erik Maan speelde The Last Post. Daarnaast waren ds Wim in 't Hout (oud-veteranenpredikant) en ondergetekende aanwezig.

Op het bureau

kennismaking met Fred Westerbeke

Samen met mijn goede collega ds Wim in 't Hout (Ommoord) ben ik maandag 2 augustus 2021 op bezoek geweest bij Fred Westerbeke die sinds 1 april 2020 hoofdcommissaris is van de Regionale Politie Eenheid Rotterdam. Het was een mooi gesprek over zijn loopbaan en over onze stad en regio. Het is goed dat we elkaar weten te vinden, dat we elkaar op de hoogte kunnen houden van ontwikkelingen in onze omgeving en kunnen werken aan een stad waar het samenleven goed is.

Afscheid wethouder Bert Wijbenga

Vertrek naar Vlaardingen

Op 7 september 2021 was ik uitgenodigd om afscheid te nemen van wethouder Bert Wijbenga die burgemeester van Vlaardingen is geworden. Met hem had ik goed contact in de ontwikkeling van een religieuze sociëteit. Helaas is die er nog niet. Ter plekke met zijn opvolger Vincent Karremans afgesproken om dit project post-corona nog een keer op te pakken.

Opening raam Vrede & Verzoening

In aanwezigheid van HKH prinses Beatrix

Op vrijdag 10 september 2021 had ik het voorrecht Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix toe te spreken... en natuurlijk de vele anderen die aanwezig waren. Het nieuwe raam van de Laurenskerk is na alle coronabeperkingen eindelijk officieel geopend door de prinses. (De planning was oorspronkelijk het raam te openen op 14 mei 2020)

Het was een prachtige bijeenkomst met uitstekende muziek van het Navy Wind Ensemble en natuurlijk onze toporganist Hayo Boerema. En een beklijvend lied geschreven en gezongen door Sophie Rekkers, begeleid door Max Abel.

Ik kreeg twee minuten... een uitdaging voor een predikant. En ik gebruikte het om het nieuwe raam van Vrede & Verzoening te verbinden met de kapel van Vrede & Verzoening waar elke week Coventry-gebeden worden gehouden. En om het te verbinden met een wereldwijde beweging. Het was dus geweldig dat John Witcombe, Dean van Coventry, en Holger Milkau, predikant van de Kreuzkirche Dresden, een videoboodschap hebben opgenomen. Zo werd de hechte band die we met elkaar hebben op inspirerende wijze zichtbaar.

De video-toespraak van de John Witcombe is te zien op YouTube:

https://www.youtube.com/watch?v=UI_Pxq0tVUk

De video-toespraak van Holger Milkau is te zien op YouTube:

<https://www.youtube.com/watch?v=IdEGyYY68X0>

Mijn toespraak is te lezen op Facebook

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=375450214164368&id=113971473645578

Pride Summerweek - The 010 Edition: Pride & Religion

Een interview over geloof en religie

Ook in 2021 had de Rotterdamse Prideweek door de corona-maatregelen een ingetogener karakter. Speciaal hiervoor is er een 5-delige talkshow opgenomen op een dakterras in Rotterdam namens Around010 Events en GayRotterdam voor de Rotterdamse Prideweek van 17 tot en met 26 september 2021.

Iedere avond was er een ander thema: Pride & Entertainment, Pride & Sports, Pride & Politics, Pride & Gender.... en Pride & Religion. De uitzendingen waren te zien op OUTtv Europe (in Nederland en België, minimaal bereik 5,5 miljoen kijkers) en diverse YouTube-kanalen, waaronder GayRotterdam.nl.

Op zondag 19 september werd de aflevering Pride & Religion uitgezonden. Presentatie was in handen van Wesley van den Bos en Chantal van der Putten. Gasten waren Dominee Harold Schorren (City Pastor), Thom Maasdam (Hogeschool InHolland) en Klaas Feijnenbuik (Stichting Wijdekerk). Zelf schreef de organisatie over deze aflevering:

*“In de tweede aflevering gaan we op de dag van de Heer spreken over religie en de LHBTI+-gemeenschap. Ditmaal eens niet vanuit een negatieve hoek, maar met een positief geluid. Je kunt nu eenmaal niet spreken over ‘De Kerk’ met alle verschillende stromingen die er zijn. Tevens zijn er vele, positieve geluiden die helaas de mainstream media niet halen vanwege het ontbreken van enige nieuwswaarde. Hierdoor is er definitief een verkeerd beeld ontstaan in de gemeenschap....
Een mooie en unieke uitzending over religie en de LHBTI+-gemeenschap met een positieve vibe!”*

De uitzending is terug te zien op:

<https://gayrotterdam.nl/nl/nieuws/item/704-pride-summernight-the-010-edition-pride-religion>
en <https://www.youtube.com/watch?v=1N4i58SCqmY>

Nieuwjaarsgroet vanuit de Laurenskerk

Stichtingen en Kerken samen

Op 24 december 2021 is de Nieuwjaarsgroet vanuit de Laurenskerk opgenomen die op 4 januari op verschillende websites geplaatst is. De groet was een alternatief voor het jaarlijkse Nieuwjaarsconcert dat helaas geen doorgang kon vinden.

Het was een bijzonder moment als vrucht van een goed overleg tussen Stichting Laurenskerk, Stichting Laurens Vocaal, Stichting Vrienden van de Laurenskerk, Kerken in de Laurens, cantor en organist. We kiezen ervoor om meer samen op te trekken en te laten zien dat we ook samen het gezicht van de Laurenskerk zijn.

Voor ons als kerkgenootschap is dit ook een mooie en belangrijke stap om de Laurenskerk naast museum en concertpodium ook helder neer te zetten als Godshuis en vindplaats voor geloof en spiritualiteit.

De feestelijke boodschap is te vinden op:

<https://youtu.be/8rRY-Fwpjig>

Comité ter voorbereiding Ketikoti 2023

160 jaar afschaffing slavernij

Als city pastor heb ik zitting in het comité ter voorbereiding van Ketikoti 2023. Het initiatief ligt bij de stichting Gedeeld Verleden gezamenlijke Toekomst.

Er wordt met verschillende partijen samengewerkt in het comité om te komen tot een gepaste herdenking van het slavernijverleden en het vieren van 160 jaar afschaffing van de slavernij in Rotterdam in het jaar 2023. Naast dit comité zullen er ook werkgroepen opgericht worden vanuit de verschillende domeinen die relevant en van belang zijn. Daarbij wordt o.a. gedacht aan onderdelen van de culturele sector, kenniscentra, kerken, onderwijs, ondernemers en diverse burgerdoelgroepen. Uiteindelijk zal het moeten leiden tot een succesvol en spraakmakend programma in Rotterdam.

In het comité zitten o.a. de volgende organisatie/vertegenwoordigers:

- Stichting Gedeeld Verleden Gezamenlijke Toekomst
- Stichting Kabra Neti
- Protestantse kerk Kralingen
- EBG Rotterdam Centrum
- Stadsarchief Rotterdam
- Dona Daria
- City Pastor Laurenskerk
- Maaspodium
- Stichting Kaapse Kringen

OECCUMENISCH

Roze Viering

Advent in de Laurenskerk

Op 6 december 2020 mocht ik voorgaan in de Roze Adventsviering. De Initiatiefgroep Roze Vieringen Rotterdam organiseert diensten voor de LGBTQ+ gemeenschap. Deze vinden in wisselende kerken plaats.

Kerstboodschap 2020

Namens de kerken van Rotterdam

Eind 2020 ontving Setkin Sies van burgemeester Aboutaleb een bedrag om als kerken van Rotterdam een kerstboodschap op te laten nemen door een professioneel bedrijf. Het was duidelijk dat de kerken hun deuren met Kerst gesloten moesten houden. Een hart onder de riem voor alle Rotterdammers was wel op zijn plaats. Met een aantal voorgangers hebben we het plan gemaakt en verder uitgewerkt als vertegenwoordigers van de gezamenlijke christelijke kerken, uitgevoerd door Rotterdam United, Skin-Rotterdam, het Convent van Kerken Rotterdam en het Voorgangers Overleg Rotterdam.

Het AD wijdde een artikel aan het kerstboodschap-filmpje met als kop: “Hartverwarmend: kerken steken Rotterdammers hart onder de riem met kerstboodschap”. Het filmpje laat zien hoe in deze ooit zo feestelijke periode vaak de kleine dingen ertoe doen. Een kopje koffie voor een dakloze, een kom soep voor eenzame personen, een bloemetje voor de noeste verplegers in het ziekenhuis. Onder subtiele pianobegeleiding van Stille Nacht, Heilige Nacht raast het kerstlicht door de stad.

Het filmpje is o.a. terug te zien op

<https://vimeo.com/488993900/f6dd10c361>

en

<https://www.ad.nl/nlthuis/hartverwarmend-kerken-steken-rotterdammers-hart-onder-de-riem-met-kerstboodschap~aa2c0ff6/>

Gezamenlijke gebeden

Week van gebed voor de eenheid

Van 17 t/m 24 januari 2021 werd de week van gebed voor de eenheid van christenen gevierd. Het thema was 'Blijf in mijn liefde'.

De kerken uit de binnenstad werden verzocht om gebeden aan te dragen. Iedere dag werden één of twee gebeden gedeeld op de websites en in de weekbrieven van parochies en gemeenten. Maar ook op de Facebook-pagina van citypastor010. Zo waren we toch op afstand met elkaar in gebed verbonden.

Rooster van de gebeden

zo 17 januari	Maaskant Open Grenzen	do 21 januari	Remonstrantse Gemeente
	Ethiopische Kerk	vr 22 januari	Doopsgezinde Gemeente
ma 18 januari	Het Steiger	za 23 januari	Oud-Katholieke Kerk
di 19 januari	Duitse Kerk	zo 24 januari	Laurenspastoraat
wo 20 januari	Mariaparochie		
	Calvary Church		

Karin Bornheim, leken-dominicaan, spraak haar gebed in op video. Deze is te zien op:

<https://www.facebook.com/113971473645578/videos/3915217291833055>

Studentenpastoraat

Gezonden vanuit het Laurenspastoraat

Op verzoek van de begeleidingscommissie zijn de twee studentenpastores van Rotterdam bevestigd in een dienst in de Laurenskerk en uitgezonden namens het Laurenspastoraat.

Op zondag 31 januari is ds. Rob van Waarde als predikant worden verbonden aan het Studentenpastoraat010. Op zondag 7 november is dr. Wietske de Jong-Kumru bevestigd tot predikant in de Protestantse Kerk van Nederland en heeft zijn intrede gedaan als studentenpastor, speciaal aangesteld voor het werk onder en met studenten van de hogescholen in Rotterdam.

Reformiert. Die evangelisch-reformierte Zeitung

Een interview over kerk-zijn in Rotterdam

Voor een artikel over kerk-zijn in Rotterdam in relatie tot de secularisering ben ik als city pastor geïnterviewd door de Zwitserse journaliste Christa Amstutz van het blad "Reformiert. Die evangelisch-reformierte Zeitung", het kerkblad van het Kanton Zürich. Ook is o.a. collega Fokje Wierdsma geïnterviewd.

Het artikel met de titel "Für die Menschen einen Himmel auf Erden errichten", verscheen in

Reformiert Nr. 4/Februar 2020. Zie:

https://reformiert.info/admin/data/files/asset_file/file/682/200214_reformzh.pdf?lm=1583225465

Synode van Rotterdam

De kerk is uitgesproken

Op donderdag 9 en vrijdag 10 juni 2022 vindt de eerste Synode van Rotterdam plaats. Het thema van deze tweedaagse samenkomst van de kerken in Rotterdam is: De Kerk is uitgesproken!

De Synode komt samen in de Grote of Sint Laurenskerk te Rotterdam. Daarnaast zal in verschillende kerkgebouwen en -ruimtes breed aanbod aan workshops gegeven worden.

Over het thema

De Kerk in Nederland kent al decennia lang een grote krimp, hoewel er af en toe ook gemeenschappen zijn die plotseling een grote groei kennen. Er zijn duizenden meningen over de reden van de terugloop in kerkleden, zoals er ook vele ideeën zijn om de kerken weer vol te krijgen. Maar schieten we in de krimp niet teveel in de kramp van het getal? Het succes van een kerk wordt niet zozeer afgemeten aan de volle banken, maar aan de kracht waarmee het Evangelie gestalte krijgt in onze wereld. De Kerk is nooit doel, maar een middel in Gods handen.

Dat de Kerk haar grote stem in de samenleving is kwijtgeraakt, is ook winst; hoe tegenstrijdig dat wellicht klinkt. We zijn door de ontwikkelingen van secularisatie en kerkverlating wel gedwongen om na te denken wie we zijn, waartoe we geroepen zijn en welke schat we willen delen met de wereld waarvan wij deel uitmaken. Het is zaak daarin tijd en rust te nemen voor herbronning. Wat vraagt God van ons? En hoe dienen wij daarmee de mens?

Een tijd van herbronning betekent niet dat een kerk geen nieuwe activiteiten kan ontwikkelen. Maar ook dan zal de vraag gesteld moeten worden wat we met die nieuwe activiteit verkondigen. We zijn meer dan een gezellige vereniging of een club van mensen die goed voor elkaar zorgen, want gezelligheid en zorg is ook buiten de kerk te vinden, en soms zelfs beter. Wat is dan dat 'meer'? Die vraag beantwoorden zal ons dichter brengen bij de vraag of de Kerk nog iets te melden heeft of dat we alles te melden hebben. Is de kerk uitgesproken of uitgesproken?

Het programma

Er zijn lezingen en er is een forumdiscussie.

De kerken van Rotterdam zijn uitgenodigd om workshops te geven waarin hun eigen kracht en kwaliteit gedeeld wordt met de deelnemers. Iedere middag is er de mogelijkheid twee workshops te bezoeken. Op een stadskaart worden de workshopplekken vermeld.

Deelname aan het hele programma bedraagt € 40,- (Hierbij inbegrepen zijn de lunchpakketten)

Entree voor alleen avondlezing of de forumdiscussie bedraagt € 10,-

Gespreksleider op bijna avonden is Saskia van Meggelen

De organisatie is in handen van Katinka Broos, Wim in 't Hout, Marleen Blootens en Harold Schorren

Oecumenisch Laurensberaad

Overleg binnenstadskerken

Ik ben voorzitter van het Oecumenisch Laurensberaad.

Hierin zijn de binnenstadskerken van Rotterdam vertegenwoordigd (rooms-katholiek, oud-katholiek, doopsgesind, PKN). Ook Samen010 (mede voor Mara) en SKIN hebben zitting in het beraad.

Het beraad zoekt naar verbinding, momenten van ontmoeting en het samen optrekken bij maatschappelijke vraagstukken. We vinden elkaar o.a. in onderlinge kerkbezoeken, gezamenlijke vieringen zoals in de Vredesweek en bij de Theologenlunches.

Uitdaging in de komende tijd is te kijken welke migrantenkerken in het centrum deel kunnen en willen nemen in het Laurensberaad.

Convent van Kerken

Overlegorgaan van kerken en synagoge

In het Convent van kerken vertegenwoordig ik de Hervormde en Waalse gemeenten.

Het Convent van Kerken functioneert als Raad van Kerken voor de gezamenlijke kerken van Rotterdam. Anders dan in de meeste andere plaatsen denkt ook Joods Rotterdam mee in dit orgaan. In het Convent van Kerken zijn alle kerkelijke kleuren en smaken van Rotterdam vertegenwoordigd.

In Rotterdam weten mensen in kerken, moskeeën, synagogen en andere gebedshuizen elkaar wel te vinden. Er zijn veel gemeenschappelijke initiatieven. Bijna alles gebeurt van onderop. Het Convent probeert samen met anderen initiatieven in kaart te brengen, gemeenschappen met elkaar in contact te brengen en verder functioneert het Convent als formeel aanspreekpunt voor overheid een samenleving van kerken en synagogen. Het Convent is zo nodig in gesprek met overheid en andere instanties van de samenleving, en zorgt, meestal met diverse partners, voor zichtbaarheid in die samenleving.

Zie ook: <https://conventvankerken.nl/>

INTERRELIGIEUS & INTERCULTUREEL

Jom ha Sjoa

Uitzendingen op Rijnmond en OPEN Rotterdam

Ieder jaar herdenken we in de Laurenskerk Jom ha Sjoa. Vanwege de coronabeperkingen kon zowel in 2020 als 2021 de herdenking niet live plaats vinden. In 2020 heeft Rijnmond de bijeenkomst uitgezonden. In 2021 heeft OPEN Rotterdam ons geholpen.

27 Nissan is in de joodse jaartelling de dag waarop in 1943 het getto van Warschau werd uitgeroeid. De gedenktag kreeg de naam Jom ha Sjoa, Dag van de vernietiging. In 1951 besloot het Israëlijsch parlement, de Knesset, om jaarlijks op 27 Nissan de zes miljoen slachtoffers te gedenken die het Naziregime onder de Joden in Europa en Afrika had gemaakt.

In Nederland was het Rabbijn Awraham Soetendorp die in 1983 de Christenen opriep tot mede gedenken: "niet het gevoel van schuld moet versterkt worden, maar het bewustzijn van verantwoordelijkheid." Dominee Huib van der Steen heeft deze oproep gehoord en heeft initiatief genomen om in Rotterdam jaarlijks een gedenkdienst te houden. Zo is uit verschillende gemeenschappen het Jom ha Sjoa Beraad in Rotterdam ontstaan. De eerste gedenkbijeenkomst was in 1984 in de Laurenskerk in Rotterdam gehouden.

Het Sjoa Beraad Rotterdam stelt zich ten doel om jaarlijks de herdenkingsbijeenkomst te organiseren. Daarbij staat het gedenken van de slachtoffers van de Holocaust centraal. Tegelijkertijd vraagt het Sjoa Beraad Rotterdam aandacht voor huidige slachtoffers van oorlogen, mishandeling discriminatie. Nadere info op www.sjoaberaadrotterdam.nl

De uitzending van 26 april 2020, Rijnmond, is te zien op:
www.youtube.com/watch?v=UxHyt9pFlas

De uitzending van 12 april 2021, OPEN Rotterdam, is te zien op:
www.youtube.com/watch?v=U-7BTWtb0bs

Gedeeld Verlangen

Zeven interviews over de werken van barmhartigheid op OPEN Rotterdam

KiA (kerk in Actie) kwam voor de 40dagentijd 2021 met een project rond de zeven werken van barmhartigheid. Dit onderwerp leek mij uitermate geschikt om in die periode het interreligieuze gesprek aan te gaan. OPEN Rotterdam was meteen enthousiast. Zij zorgden voor de opnames en de tv-uitzendingen. De redactie lag in mijn handen.

Het plan was simpel. In de Laurenskerk is een kapel gevuld met prachtige en grote hedendaagse foto's met de 'zeven werken van barmhartigheid' als onderwerp. Deze werken gaan over het hebben van een warm hart voor en omzien naar de ander. Ze kennen in het christendom een lange traditie. Maar hoe zit dat in

andere religies en levensbeschouwingen? Hiervoor ben ik in gesprek gegaan met diverse geestelijke leiders en vertegenwoordigers van levensbeschouwelijke stromingen in Rotterdam.

Van 21 februari t/m 4 april kon men op teevee OPEN Rotterdam iedere zondag een interview bekijken waarin steeds één werk van barmhartigheid centraal staat. In de korte interviews kan men kennis met de verscheidenheid aan geloven en beschouwingen. En hopelijk ontdekt men ook hoeveel waarden we samen dragen.

De volgende uitzendingen waren te zien:

21/2	De zieken bezoeken	Rabbijn Albert Ringer Rabbijn van de Liberaal Joodse Gemeente Rotterdam en geestelijk verzorger bij Parnassia in Den Haag
28/2	De dorstigen drinken geven	Dominee Kantinka Broos Predikant binnen de Protestantse Kerk en coördinator/pastor bij Stichting Wijkpastoraat Rotterdam West
7/3	De vreemdeling huisvesten	Pandit Stephen Rawinder Hindoeïstisch priester bij Arya Samaj en uitvaartbegeleider
14/3	De naakten kleden	Michiel van Agt Humanistische raadsman en geestelijk verzorger bij zorggroep Laurens
21/3	De hongerigen eten geven	Karlijn Paulus Lid van de Bahá'í-gemeenschap
28/3	De doden begraven	Imam Abeslam Chakir St. Ettaouhied, imam in moskee Ibrahim (Maassluis)
4/4	De gevangenen bezoeken	Dominee Marianne Thans Emeritus-gevangenispredikant en pastoraal vrijwilliger in het Exodus-huis in Rotterdam

De uitzendingen zijn nog te zien via YouTube. De eerste aflevering is te zien op:

<https://www.youtube.com/watch?v=fmEaSkd5uIU>

Welkom Ramadan

YouTube-programma gericht op moslim-jongeren

Op 13 april 2021 werd de eerste aflevering uitgezonden van 'Welkom Rotterdam'. Het initiatief lag bij Alper Alasag, hoofd Islamitisch Kennis Centrum. De uitzendingen waren gericht op moslim-jongeren om hen o.a. te betrekken en te ondersteunen bij het vasten tijdens Ramadan in Coronatijd.

Voor de eerste aflevering werd mij gevraagd iets te vertellen over christendom en vasten. Het interview is opgenomen in de kapel van Gebouw De Heuvel. Het raakte

me dat de opname-crew bestond uit gevluchte werknemers van de Turkse TV (TRT). Men was enorm blij en ingenomen met mijn bijdrage aan deze aflevering.

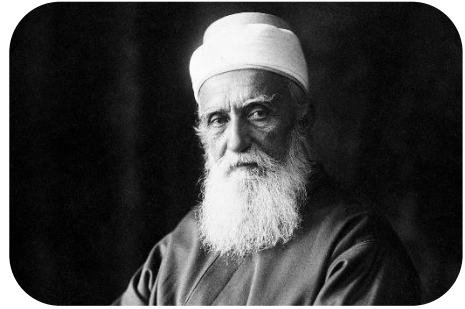
Aflevering 1 is te zien via:

www.youtube.com/watch?v=umBeYpUZfWo

Baha'í herdenking

Honderdjarig heengaan 'Abdu'l-Bahá

Op zondag 28 november 2021 werd in de Laurenskerk het honderdjarige heengaan van 'Abdu'l-Bahá, de zoon van Bahá'u'lláh, profeet en de stichter van het bahai-geloof. Toen hij in 1921 overleed en hij begraven werd in Haifa kwamen tienduizend mensen die een grote verscheidenheid aan verschillende rassen, klassen en godsdiensten vertegenwoordigden, hem de laatste eer bewijzen.

Voorafgaand aan deze herdenking zijn er twee avonden in Gebouw De Heuvel georganiseerd om nader kennis te maken met het leven van 'Abdu'l-Bahá.

Het was een goede samenwerking en nadere kennismaking die ook voor de toekomst vruchten zal voortbrengen. Dank ook aan MKOG voor het ter beschikking stellen van de tijd waarop normaal vespers gehouden worden.

WAT NIET IS DOORGEGAAN

Heuvelredes

Lezingen op het snijvlak van samenleving, cultuur en religie

De planning is om drie keer per jaar een lezing te organiseren op het snijvlak van samenleving, cultuur en religie in de grote zaal van Gebouw De Heuvel. Alle Rotterdammers en andere geïnteresseerden zijn welkom om n.a.v. een interessante en toegankelijke inleiding met elkaar in gesprek te gaan, samen te leren en elkaars ideeën te proeven.

De naam 'Heuvelrede' is gekozen met een knipoog naar de Bergrede van Jezus in het evangelie volgens Matteüs en de Veldrede in het evangelie volgens Lucas.

Vooralsnog hebben de lezingen geen live doorgang kunnen vinden. Wel is er één lezing online gegeven:

- Take Me to Your Heaven. Songfestivalliedjes en religie ds. Tom Mikkers

Er waren ondertussen wel acties ondernomen voor de volgende onderwerpen:

- In leven en in dood. Mag een mens nog sterven?
dr Erwin J.O. Kompanje, medisch-ethicus Erasmus M.C.

- Weest gegroet. Maria in christendom en islam
dr. Gé M. Speelman, Protestantse Theologische Universiteit &
Alper Alasag, hoofd Islamitisch Kennis Centrum

Ik hoop in 2022 echt van start te kunnen gaan. E.e.a. is ook nog afhankelijk van de verbouw van de grote zaal in De Heuvel. Die is hopelijk na de zomer 2022 beschikbaar.

Oprichting interreligieuze sociëteit

Gemeente Rotterdam

Op verzoek van wethouder Wijbenga ben ik betrokken bij de oprichting van de interreligieuze sociëteit. Beleidsmedewerker Martha Louis is hierin de sturende kracht. De sociëteit is bedoeld om de wethouder (en daarmee de Gemeente Rotterdam) vanuit dit segment van de samenleving een beeld te geven wat er leeft in de stad.

De leden van de sociëteit, voorgangers van verschillende religieuze en levensbeschouwelijke richtingen, waren al verzameld, maar helaas kon men i.v.m. Corona niet bijeen komen. Door vertrek van wethouder Wijbenga is een en ander stil komen te liggen. De vraag is of zijn opvolger dit oppakt.

DIACONAAAL

Angels on Diamond Street

Warm Rotterdam

Rotterdam is rijk. Rijk aan cultuur, aan geschiedenis, aan ideeën én financiële middelen. Helaas profiteert niet iedereen hiervan mee. Steeds meer stadsgenoten leven in sociale en financiële armoede. Vijfentwintig procent van de Rotterdamse huishoudens is financieel onstabiel. Dit percentage is onnodig en onacceptabel. Dat was voor de Pauluskerk in 2016 de aanleiding om te starten met Warm Rotterdam. Inmiddels een zelfstandige stichting. Met de stad zet Warm Rotterdam zich in om de juiste dingen te doen om het aantal mensen dat in armoede en schulden leeft terug te dringen.

Eén van de doelen van Warm Rotterdam is ook om bewustwording over armoede en schulden in de stad te vergroten en het goede gesprek aan te jagen. Hierbij hebben ervaringsdeskundigen altijd een (grote) rol. Daarom organiseert Warm Rotterdam in samenwerking met producent ZIN Documentaire een impact programma met de vertoning van de film 'Angels on Diamond Street'. Angels on Diamond Street is een documentaire over een gaarkeuken in een Afro-Amerikaanse kerk in Noord Philadelphia, in een van de armste wijken van de stad. De dagelijkse activiteiten van drie inspirerende vrouwen: Chefkok Mamie, voormalige Black Panther en vrijwilligster Barbara, en het hoofd van de kerk dominee Renee worden gevolgd. Zij vechten ieder op hun eigen manier voor de community en bekommeren zich om mensen uit de buurt die in armoede leven. Het verhaal speelt

zich af in en rond The Church of the Advocate, een nationaal monument met een rijke geschiedenis in de burgerrechtenbeweging.

Deze film zou op 29 oktober 2020 al vertoond worden in de Laurenskerk als onderdeel van een serie vertoningen in de stad, met aansluitend eten en gesprek met de genodigden.

In aanloop naar de Laurentiusdag 2022 zal deze filmvertoning in de Laurenskerk alsnog plaats vinden.

Logeerhuis De Buren

Bezoek ter kennismaking

In het kader van het bezoeken van alle projecten van Samen010 om een beeld te krijgen van wat er zoal diaconaal in onze stad gebeurt, ben ik op 7 juli 2021 te gast geweest bij Logeerhuis De Buren aan het Astanaplein 7 te Rotterdam. Handig bereikbaar met de metro D en E. Uitstappen op station Rijnhaven, en dan is het bijna om de hoek. Ik werd zeer vriendelijk ontvangen door Martin Mekes en tijdens de koffie sprak ik met hem, een kook-vrijwilliger en twee gasten over de functie van en de ervaringen met het logeerhuis.

Op de website is te lezen: *Ons logeerhuis is er voor iedereen die na ziekte of opname in het ziekenhuis niet kan terugvallen op een eigen netwerk van familie, burens, vrienden of kennissen. Terwijl zelfstandig wonen nog niet gaat. Bij De Buren zorgt een team van enthousiaste vrijwilligers o.l.v. van een coördinator voor een rustig, gezellig en comfortabel verblijf. Ook helpen wij mantelzorgers die een korte adempauze nodig hebben in de vorm van respijtzorg.*

Er is een goed contact met de ziekenhuizen en de verpleeginstellingen. De bewoners moeten wel al enige zelfstandigheid hebben. Het logeerhuis is geen zorghotel en biedt dan ook geen medische zorg. Voor het verbinden van wonden e.d. komt er altijd verzorging van buiten. Het logeerhuis aan het Astanaplein bestaat nu 5 jaar. Er zijn 14 kamers waar meestal 8 à 9 van bezet zijn.

Zie ook: www.logeerhuisdeburen.nl

Odensehuis Rotterdam

Bezoek ter kennismaking

In het kader van het bezoeken van de projecten van Samen010 was ik op 5 augustus te gast in het Odensehuis Rotterdam, een laagdrempelig inloophuis voor mensen met geheugenklachten, (beginnende) dementie. mantelzorgers, familie, vrienden en buurtbewoners. Op dat moment zat het Odensehuis nog in het Huis van de Wijk aan de Remmet van Milplaats 15.

De naam 'Odensehuis' voert terug naar waar het allemaal begon: de stad Odense in Denemarken. Daar hebben een aantal mantelzorgers op zeker moment de koppen bij elkaar gestoken. Wat wil je voor je geliefde die bijvoorbeeld beginnende dementie heeft? Een plek waar activiteiten georganiseerd worden, waar gezelligheid is en je ongedwongen een krantje kunt lezen of een praatje kunt maken. Even lekker de deur uit, actief, creatief, ontmoeting... Ook voor mantelzorgers is het fijn te weten dat er een paar keer per week een goede en veilige plek is.

Zo'n 12 jaar geleden is het Deense concept overgewaaid naar Amsterdam. In 2018 werd in Rotterdam begonnen op een etage in Katendrecht. In februari 2019 werd verhuisd naar de Remmet van Milplaats 15. Sinds 1 januari 2022 is het Odensehuis gevestigd aan het Goudseplein 245, 3031 ZH Rotterdam. Odensehuis Rotterdam is op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag open tussen 10:00 en 14:30 uur.

Zie ook: www.samen010.nl/projecten/alle-projecten/odensehuis-rotterdam/

Odensehuis in de Laurenskerk

rondleiding en lunch (8-10-2021)

Voor vrijdag 8 oktober 2021 was het Odensehuis door mij uitgenodigd om naar de Laurenskerk te komen voor een rondleiding en een lunch.

De groep van ongeveer 15 cliënten en hun vrijwilligers heeft genoten het bezoek aan de kerk. Na een kop koffie hadden we een mooie wandeling door het gebouw. Het was ook mooi te zien hoe goed het visuele van de vaste expositie werkt bij deze doelgroep. Veel gesprekken kwamen op gang.

Door een aantal leden van het Laurenspastoraat was er een heerlijke lunch verzorgd door. Ook de toen net nieuwe directeur van de Stichting Laurenskerk heeft deelgenomen aan de lunch.

Laurentiusdiner

Solidariteit in de stad

Namens het Convent van Kerken ben ik voorzitter van de organisatie van het Laurentiusdiner 2022.

Om het andere jaar in oktober wordt, in de geest van de H. Laurentius, met hulp van zo'n 250 vrijwilligers, een driegangen-diner in de Laurenskerk georganiseerd voor ruim 500 gasten. De gasten van dit Laurentiusdiner zijn Rotterdammers van 18 jaar en ouder die te maken hebben met uitsluiting op financieel gebied of in een sociaal isolement leven. Rotterdammers die zelf nooit de middelen hebben om eens lekker uit eten te gaan, worden uitgenodigd in de Grote of Sint Laurenskerk voor een uitgebreid diner. Met dit diner willen we een brug slaan tussen kansarme en kansrijke stadgenoten. Tijdens dit diner worden zij bediend door Rotterdammers die het 'goed' hebben, waaronder mensen uit het bedrijfsleven. Zij bedienen hen niet alleen, maar zullen ook aanschuiven aan tafel. Zo worden mensen uit 'verschillende leefwerelden' met elkaar in contact gebracht. Door de maaltijd te delen leer je elkaar kennen, zie je de ander als mens. Daardoor verdwijnt het hokje waarin we elkaar graag plaatsen. Zo komen mensen uit heel verschillende leefwerelden met elkaar in contact.

Oorspronkelijk stond voor oktober 2021 weer een diner gepland. Vanwege Covid-19, alle maatregelen en onzekerheid hoe de situatie in het najaar zal zijn, hebben we besloten om deze editie uit te stellen naar 2022. Het eerstvolgende Laurentiusdiner zal plaatsvinden op zaterdag 8 oktober 2022.

De Paraplu

Inloophuis voor vrouwen

Naast het gewone bestuurswerk heb ik in de Corona-periode, toen de deuren van De Paraplu gesloten moesten blijven, een aantal keren presentjes rondgebracht bij de vrouwen thuis om hen een hart onder de riem te spreken. Daar presenteer ik me dan altijd wel – met boordje – als predikant; soms met leuke gesprekken tot gevolg.

Zie ook: www.inloophuisdeparaplu.nl

Persoonlijke hulp

Mijn naam en telefoonnummer staan op de poster. Daardoor zijn er een paar keer hulpverzoeken bij mij terecht gekomen. Zo mogelijk verwijs ik door naar de juiste instantie. Een en ander moet nog leiden tot een goede sociale kaart die ook bruikbaar is in o.a. De Kapel, zodat goede doorverwijzing mogelijk is. Niet voor iedereen is bekend welk hulpaanbod er bestaat.

ONDERWIJS

Eurekaweek

Studenten en pastoraat

In augustus 2020 vond de Eurekaweek plaats en was ook de Laurenskerk opgenomen in het programma. Enkele vragen in en over het kerkgebouw moesten de jongeren stimuleren tot verder gesprek. Het initiatief lag bij het Studentenpastoraat en de toen nieuwe studenten pastor Rob van Waarde.

Laurens Lyceum

Over kerk en christendom

Ik heb twee dagen lessen verzorgd in de Laurenskerk voor leerlingen van het Laurens Lyceum. Op 5 oktober waren er drie groepen 2 HAVO en op 13 oktober drie groepen 3 VWO. In totaal zo'n 180 kinderen. De lessen waren in het kader van het vak levensbeschouwing. De inhoud heb ik samen voorbereid met Sandro van der Wouden, docent Levensbeschouwing, Ethiek en Filosofie.

De leerlingen kregen van mij 10 minuten om de kerk te verkennen. Daarna heb ik verteld over de geschiedenis van de Laurenskerk, over het ontstaan van het christendom, over de belangrijke feestdagen, en over Schrift en Sacramenten. Maar vooral ook

over wat het geloof beoogt in het leven van mensen en met het oog op onze wereld. Hoewel de docent aanvankelijk het idee had dat de leerlingen verder niets met geloof hadden, bleek al snel dat meer dan de helft een band met een kerk had en ruim een derde gedoopt is.

De leerlingen gingen die dag ook nog naar een moskee. En waren eerder al eens in een synagoge. Het bezoeken van godshuizen is m.i. een perfecte manier om de materie ook wat tastbaarder te maken. Ik heb genoten van de interesse van de kinderen, van hun directe en open vragen.

Islamitische Universiteit

Christendom, kerk, belijden en liturgie

Op maandag 11 oktober 2021 mocht ik in de Laurenskerk vijf studenten ontvangen van de Islamic University of Applied Sciences Rotterdam (IUASR) en hun docent Arnold Yasin Mol (islamstudies en religiewetenschappen). Twee studenten kwamen uit België. De groep was met mij in verbinding gebracht door imam Chakir met wie ik goede contacten heb. In eerste instantie hadden ze verwacht in een rk-kathedraal te komen. Uiteindelijk waren ze zeer blij met mijn brede kennis en uitleg van meerdere kerkrichtingen.

Ik was onder de indruk van het hoge wetenschappelijke niveau van de studenten. Ze hadden zich zeer goed voorbereid. Elke student had vragen moeten bedenken bij het thema dat ze toebedeeld hadden gekregen. De één over het belijden, de andere over rituelen, een derde over liturgie, etc. Ook bijzonder was hoe de docent bij mijn antwoorden en verhalen goede verbindingen wist te leggen met gebruiken binnen de Islam.

Het was een zeer verbindende bijeenkomst van ruim twee uur. Het heeft mij ook veel gebracht en geleerd. Het contact met de docent is er nog. Binnenkort zal ik een bezoek brengen aan de IUASR.

Internationale webinar

Understanding verses/texts about WAR and VIOLENCE in Bible and Qur'an

Op 8 december 2021 mocht ik spreken tijdens een internationale webinar over *heilige Schrift over oorlog en geweld*. Dit op uitnodiging van Alper Alasag.

De webinar was een initiatief van *Pokja Inclusive Religious Education of the Netherlands-Indonesia Consortium for Muslim-Christian Relations* (NICMCR) in samenwerking met *Universitas Islam Negeri (UIN) Sunan Kalijaga Yogyakarta* en *de Foundation Identity Development and Empowerment in Interfaith Spaces (IDEIS)*.

Vier sprekers uit Indonesië en Nederland, die Islam en Christendom vertegenwoordigen deelden hun gedachten over het thema: *understanding of verses/texts about WAR and VIOLENCE in Bible and Qur'an*. De sprekers waren:

Dr. Munirul Ikhwar
Pdt. Prof. E. Gerrit Singgih, Ph. D.
Orhan Bircan
Ds, drs. H. Harold Schorren

UIN Sunan Kalijaga Yogyakarta
Duta Wacana Christian University
Istanbul University, Turkey
the Sint Laurens Church

De tekst van mijn lezing is terug te vinden op

<https://www.facebook.com/113971473645578/posts/mijn-bijdrage-aan-de-webinar-over-heilige-teksten-en-geweldwebinarunderstanding-/431986795177376/>

Waalse School

aanbod les

Naar aanleiding van de kranslegging was afgesproken dat zo'n 60 leerlingen van groep 8 de Laurenskerk zouden bezoeken voor een les over het kerkgebouw en het christendom. Helaas is het nog niet zover gekomen. Maar de contacten zijn er nog.

DIVERSEN

Onderzoek iconische Stadskerken

casuswerkgroep identiteit

Er loopt al enige tijd een groot onderzoek naar iconische Stadskerken, een promotie-onderzoek van Matthias Kaljouw. In verschillende groepen wordt gewerkt aan het onderzoek. Ook de Laurenskerk is deelnemer. Collega René van Loon doet ook mee.

Zelf neem ik namens de Laurenskerk deel aan de *casuswerkgroep identiteit*. Hierin zitten ook:
Grote Kerk, Dordrecht: (vacant?)
Nieuwe Kerk, Groningen: Coos Engelsma
Grote Kerk, Hilversum: Jan Duitman en Nelline Boers

Deze casuswerkgroep houdt zich bezig met de identiteit van de kerkgemeenschap in relatie tot het iconische kerkgebouw waarop de kerkgemeenschap betrokken is. Centraal in dit casusonderzoek staat het reflectieproces: hoe kan de kerkgemeenschap vanuit haar identiteit reflecteren op de keuzes die gemaakt moeten worden ten aanzien van de betrekkingen tussen de kerkgemeenschap en het kerkgebouw? Het casusonderzoek hoopt bij te dragen aan dit reflectieproces.

Helaas kent het onderzoek vertraging door ziekte van de onderzoeker.

Collegiaal advies

Meedenken over de koers van een kerkgemeente

Een collega heeft mij gevraagd om mee te denken over de koers van de gemeente. Een goed en vooral ook pastoraal gesprek om weer energie mee te geven als het even niet lukt. Mooi dat zelfs in breed-Rotterdam de city pastor gevonden wordt.

Stadsdominee in Den Haag

Petra de Nooy

Een mooi gesprek en stadswandeling door Rotterdam gemaakt op verzoek van collega Petra de Nooy die net begon aan het pioniersplek als stadsdominee in Den Haag.

Coventry Beraad Nederland

Ontvangst in Rotterdam

Op 27 oktober 2021 kwam het Coventry Beraad Nederland ter vergadering in Rotterdam. Wij mochten gastheer zijn. Voor deze bijeenkomst had ik José Carlos Gonçalves, voorzitter van *Gedeeld Verleden Gezamenlijke Toekomst*, geregeld om een toespraak te houden over het slavernijverleden.

Religieuze gebouwen

Gesprek gemeente Rotterdam

Op 13 december 2021 is Floor Vierenhalm bij mij op bezoek geweest. Zij is beleidsmedewerker bij de Gemeente Rotterdam, afdeling Stadsontwikkeling, Bureau Monumenten en Cultuurhistorie.

De resultaten van een eerder onderzoek (2020) naar de toekomst van religieuze gebouwen in Rotterdam zijn opgetekend in het boekje 'Religieuze gebouwen Rotterdam - Samen naar een aanpak'. Bij de Gemeente groeide de behoefte om niet enkel met de eigenaren van de gebouwen te spreken, maar ook met de gebruikers.

Pauluskerk

Collegiale lunches

Met ds Dick Couvee had ik geregeld een lunchafpraak. Enerzijds om als collega's met elkaar betrokken te zijn, anderzijds om te kijken hoe Pauluskerk en Laurenskerk elkaar kunnen helpen en versterken.

Onlangs is de eerste lunchafpraak geweest met collega Ranfar Kouwijzer.

WAT NIET IS DOORGEGAAN

Het bevrijdingsvuur

Van Wageningen naar Rotterdam

Samen met ds Katinka Broos heb ik zowel in 2020 als in 2021 een enthousiast gemeentelid geholpen met het plan om in de nacht van 4 op 5 mei het bevrijdingsvuur vanuit Wageningen naar Rotterdam te krijgen. Het was de bedoeling dat een groep lopers in estafette het vuur zouden afleveren in de Laurenskerk waar de nacht door gewaakt zou worden. Op 5 mei kon dan ook aansluitend feest gevierd worden.

Hiervoor hebben gesprekken plaats gevonden met de Stichting Laurenskerk in verband met het gebruik van het kerkgebouw voor de wake. Ook hebben we gesproken met de Gemeente Rotterdam voor de route, veiligheid en toestemming voor deze activiteit. Helaas kon het zowel in 2020 als 2021 niet doorgaan.

CONTACTEN

Namen

In de loop van de tijd zijn vele contacten gelegd in kerk, cultuur en overheid. Hierbij enkele van de vele namen en organisaties die in het voorgaande verslag nog niet zijn genoemd.

- Burgemeester Aboutaleb
- Tom Vreugdenhil, stadsdominee A'dam
- Samuel Lee
- SPIOR
- Samen010, Hanny de Kruijf e.a.
- SKIN, Karin de Schipper
- Rotterdam Rijker, Gert Weerheim
- Rotterdamse Kringen
- Conny Jannsen Danst
- Beraad Grote Steden PKN
- Stichting Dona Daria
- Stadsarchief Rotterdam, Jantje Steenhuis
- Museum Rotterdam, Ingrid de Jager
- Stichting Mara, Marc Bollerman
- Bibliotheek Rotterdam, Theo Kemperman
- Theater Rotterdam, Walter Lighthart
- NIK, Eduard Huisman
- Museum Boijmans Van Beuningen
- Gebiedsorganisatie Kralingen-Crooswijk, Janny van Gils

**CITY
PASTOR**